Saf Şiir - Millî Edebiyat Dönemi'nde Şiir

1. Garip, güzel, sonra mahzun
Işıkla yağmur beraber,
Bir türkü ki gamlı, uzun
Ve sen gülünce açan güller

Bu dizelerde yer alan söz sanatları aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

A) Tenasüp - tezat
B) Teşhis - hüsnütalil
C) Teşbih - mübalağa
D) Teşhis - tecahülüarif
E) Hüsnütalil - mecazımürsel

2. Bu topraklar ecdâdımın ocağı
Evim köyüm hep bu yurdun bucağı
İşte vatan! İşte Tanrı kucağı!
Ata yurdun evlât bulmaz, giderim.

Yaradanın kitabını kaldırtmam
Osmancığın bayrağını aldırtmam
Düşmanımı vatanıma saldırtmam
Tanrı evi viran olmaz, giderim.

Bu dizelere hâkim olan unsur aşağıdakilerden hangisidir?

A) Millî ögeler
B) Mitoloji
C) Evrensel değerler
D) Siyasi olaylar
E) Sosyal değişiklikler

3. I. Her şey yerli yerinde, masa, sürahi, bardak,
II. Serpilen aydınlıkta dalların arasından
III. Büyülenmiş bir ceylan gibi bakıyor zaman
IV. Sessizlik dökülüyor bir yerde yaprak yaprak

Numaralanmış bu dizelerin hangilerinde imge de söz sanatı da yoktur?

A) Yalnız I.
B) Yalnız IV.
C) I ve II.
D) II ve III.
D) III ve IV.

4. Ömrün gecesinde sükûn, aydınlık
Boşanan bir seldi avuçlarından,
Bir masal meyvesi gibi paylaştık
Mehtabı kırılmış dal uçlarından

Aşağıdakilerin hangisi bu dizelerde yapılan benzetmelerin ögelerinden biri değildir?

A) masal meyvesi
B) sükûn
C) mehtap
D) dal uçları
E) sel

5. Yahya Kemal, şiirin her şeyden önce bir sanat olduğunu duyurmuştur. Bu sanat, onun eserlerinde sadece hayatı, kâinatı idrak şeklinde değil, aynı zamanda şiiri işleyiş tarzında, kompozisyonunda ve üslubunda da görülür. Yahya Kemal, şiirden estetik değeri olmayan unsurları atmış, faydalıya değil, güzele değer vermiştir. Tevfik Fikret, Ziya Gökalp, Mehmet Emin lüzumundan fazla didaktikler. Yahya Kemal asla böyle değildir.

Bu açıklamalara göre aşağıdaki dizelerden hangisi Yahya Kemal'e ait olabilir?

A) Aruz sizin olsun, hece bizimdir,
Halkın söylediği Türkçe bizimdir.
Leyl sizin, şeb sizin, gece bizimdir,
Değildir bir mânâ üç ada muhtaç.

B) Çiğnendi, yeter, varlığımız cehl ile kahre
Doğrandı mübarek vatanın bağrı sebepsiz
Birlikte bugün bulmalıyız derdine çare
Can kardeşi, kan kardeşi, şan kardeşiyiz biz.

C) Kalbim yine üzgün, seni andım da derinden
Geçtim yine dün eski hazan bahçelerinden
Yorgun ve kırılmış gibi en ince yerinden
Geçtim yine dün eski hazan bahçelerinden

D) Demezsin ki: "Bunların içlerinde kimler var?"
Felakete düşenler senin için hep insan;
Tehlikeler önünde "yardım" diye haykıran
Herkes senin o büyük yüreğini yaralar.

E) Durma git evladım açıktır yolun.
Cenge sıvansın o bükülmez kolun;
Süngünü tak, ön safa geçmiş bulun.
Uğrun açık olsun uğurlar ola.

6. Ben en hakir bir insanı kardeş duyan bir ruhum;
Bende esir yaratmayan bir Tanrı'ya iman var;
Paçavralar altındaki yoksul beni yaralar,

Mazlumların intikamı olmak için doğmuşum,
Volkan söner, lâkin benim alevlerim eksilmez;
Bora geçer, lâkin benim köpüklerim eksilmez.

Bırak beni haykırayım, susarsam sen matem et;
Unutma ki şairleri haykırmayan bir millet,
Sevenleri toprak olmuş öksüz çocuk gibidir;

Aşağıdakilerden hangisi bu dizeleri yazan bir şairin özelliklerinden biri olamaz?

A) Sabırlı
B) Fedakâr
C) İnançlı
D) Cesur
E) Merhametli

MEB 2018 - 2019 • Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü

7. Halk edebiyatı şiir biçimlerinden yararlanma yoluna gittiler. Şiirlerini dörtlükler hâlinde yazdılar. Mâni, koşma gibi nazım biçimlerini kullandılar. Hece ölçüsüyle şiirler yazdılar. Konularını halkın yaşamından, ülkenin içinde bulunduğu koşullardan seçtiler. Sade bir dil kullandılar.

"Güzel dil Türkçe bize,
Başka dil gece bize.
İstanbul konuşması
En saf, en ince bize."
dörtlüğü bu şiir anlayışıyla kaleme alınmıştır.

Bu parçada tanıtılan şiir geleneği aşağıdakilerden hangisidir?

A) Saf şiir
B) Toplumsal gerçekçiler
C) I. Yeni
D) II. Yeni
E) Millî Edebiyat Dönemi şiiri

8. Ey yüksek dağların karlı göğsünde
Ebedî uykuya dalan yiğitler!
Ey taçsız, nişansız kabri üstünde
Yıldızlardan kandil yanan yiğitler!

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Redif kullanılmıştır.
B) Nazım birimi dörtlüktür.
C) Zengin kafiye kullanılmıştır.
D) 11'li hece ölçüsü kullanılmıştır.
E) Çapraz kafiye düzeniyle yazılmıştır.

9. Uyu yavrum, gözlerinde uyku var,
Sen büyürsen düşmanlara korku var,
Baban şehit, yüreğinde oku var.

Bu ok vatan kaygısıdır, ninni!
Borcun evlat saygısıdır, ninni!

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Sade dil kullanılmıştır.
B) Hece ölçüsü kullanılmıştır.
C) Millî ve dinî ögelere yer verilmiştir.
D) Söyleyici, anne; hitap edilen kişi ise bebeğidir.
E) Duygudan uzak durulmuş, düşünce ön plana çıkarılmıştır.

10. I

Ey ana toprağı, ey Anadolu,
Açıldı önünde terakki yolu.
Hamdolsun her yanın bereket dolu,
Cennette bir yeşil meydan gibisin.

II

Ne oldu çocukluğum?
Köşelerinde nefes nefes koştuğum
Odalar?
Ortalarında tahta at koşturduğum
Geniş sofalar?
Sofalarda gizli yuvalarım, gizli yerlerim
Hani benim kurşun askerlerim?
Bir oda içinde kurduğum şehir,
Geçtiğim nehir?

Numaralanmış metinlerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) I. metinde telmih sanatına yer verilmiştir.
B) II. metinde toplumsal bir tema işlenmiştir.
C) I. metinde hece ölçüsü kullanılmıştır.
D) II. metin divan şiiri geleneğinden izler taşımaktadır.
E) Her iki metinde de anlaşılması güç, ağır bir dil kullanılmıştır.

11. Büyük hayranlık duyduğunu her zaman belirttiği Yahya Kemal'den etkilendiği söylenebilir. Gizemcilik ve ölüm temalarını işlemesi yönünden, Necip Fazıl ve Dıranas'la yakınlığı vardır. Bazı şiirlerinde, Dağlarca'da daha belirgin bulduğumuz sezgici ögelere rastlanır. Fransız şiirinden etkilenmiş olduğu; çarpıcı, tuhaf, bazen soyut benzetmelerinden anlaşılır. Ulusal kültür köklerimizin, yitirilmiş bir ulusal kimlik arayışının başlıca tema olarak işlendiği romanları ve edebiyatımız üstüne inceleme yazıları da kendi türlerinin önemli yapıtlarındandır. Musiki, zaman ve rüya, eserlerinde sıklıkla kullandığı motiflerdir.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ahmet Haşim
B) Ahmet Hamdi Tanpınar
C) Faruk Nafiz Çamlıbel
D) Ziya Gökalp
E) Nazım Hikmet

